

Lausunto Fingrid Oyj:n Harjulinjan voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta

Lupa- ja valvontalautakunta 17.12.2025
665/11.00.03/2025

Päätösehdotus

Lupa- ja valvontalautakunta antaa Laukaan kunnan terveydensuojelu-, rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena, Hankasalmen kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena sekä Konneveden terveydensuojeluviranomaisena seuraavan lausunnon Fingrid Oyj:n Harjulinjan ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta:

Terveydensuojeluviranomainen

Laaditussa ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on riittävällä laajuudella huomioitu voimajohtoreitin eri vaiheiden mahdolliset ihmisten terveyteen vaikuttavat tekijät sähkö- ja magneettikentän sekä melun osalta, jotka edelleen tarkentuvat YVA-selostusvaiheessa.

Vaikutusten arviointi jää yksityisten talousvesikaivojen osalta kuitenkin vähäiseksi. Lähellä voimajohtoa on jonkin verran asuinrakennuksia, joilla voi olla käytössä talousvesikaivoja. Etenkin rakennusvaiheella voi olla vaikutuksia kaivojen veden laatuun ja/tai määrään. Ympäristövaikutusten arviointiselostusvaiheessa tulee selvittää onko vaikutusalueella talousvesikaivoja, joihin hanke voisi vaikuttaa ja miten niihin kohdistuvat haitat minimoidaan.

Ympäristönsuojeluviranomainen

Sekä Laukaaseen että Hankasalmelle sijoittuvissa reittivaihtoehtoissa johtoalueelta ja sen läheisyydestä on tunnistettu luontoselvityksissä arvokkaita pienvesiä (puroja ja noroja) sekä muita luontotyyppejä, kuten suoluontoa, joihin alueen vesitaloudella on suuri merkitys ja jotka saattavat olla herkkiä johtoyhteyden käyttöönottoon ja käytöstä poistoon liittyville toimenpiteille. Arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, kuinka johtoalueen ja sen lähiympäristön vesitalouteen ja pienvesiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan estää ja lieventää. Laukaan osalta erityistä huomiota tulee lisäksi kiinnittää Lankaharjun (0941003) pohjavesialueeseen, jota vaihtoehtojen 1, 2 ja 5 mukainen linjaus halkaisee noin kolmen kilometrin matkalta.

Hankasalmen osalta tuodaan esille vaihtoehtojen 3 ja 4 läheisyyteen sijoittuva aurinkovoimahanke, jota ei ole mainittu arviointiohjelman taulukossa 1-1: Tervasuon aurinkovoimahanke, Vapo Terra Oy. Ympäristönsuojelun käytössä olevan tiedon mukaan aurinkovoimala tulisi sijoittumaan osin samalle avoimelle peltoalueelle, jonka eteläpuolelta uuden voimajohtolinjan on suunniteltu kulkevan. Hankkeiden mahdollisiin yhteisvaikutuksiin (esimerkiksi maisemavaikutukset) tulee kiinnittää arvioinnissa huomiota.

Rakennusvalvontaviranomainen

Rakennusvalvontaviranomaisella ei ole lausuttavaa YVA-ohjelmasta.

Päätös

Selostus

Pohjois-Savon ELY-keskus on varannut Laukaan kunnan terveydensuojelu-, rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaiselle, Hankasalmen kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Konneveden terveydensuojeluviranomaiselle tilaisuuden antaa lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma, laki ympäristövaikutusten

arviointimenettelystä 252/2017), joka koskee kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n Harjulinjan voimajohtohanketta.

Arviointiohjelma ja sitä koskeva kuulutus ovat nähtävillä 17.11.-31.12.2025 välisenä aikana oheisessa osoitteessa: <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/harjulinja-2-x-400110-kilovoltin-voimajohtohanke>

Harjulinjan YVA-ohjelma

Harjulinjan hankkeessa tarkastellaan kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n Pyhäjärven Murtoerän ja Kangasniemen Kauppilan välille rakennettavaa uutta 2 x 400+110 kilovoltin voimajohtoyhteyttä, joka sijoittuu 14 kunnan alueelle. Voimajohdot sijoittuvat osin kokonaan uuteen maastokäytävään ja osin nykyisten voimajohtojen rinnalle. Uudessa maastokäytävässä johtoalueen leveys on noin 96 metriä. Nykyisen voimajohdon rinnalle rakennettaessa voimajohtoalue levenee nykyisestä tyypillisimmin noin 74 metriä. Perusratkaisuna käytettävä pylvästyyppi on haruusin tuettu, teräksestä valmistettu kaksijalkainen portaalipylväs. Ylimmät 400+110 kilovoltin pylvään osat eli ukkosulokkeet ulottuvat keskimäärin noin 35–37 metrin korkeudelle. Pylväsväli on noin 250–350 metriä.

Alustavassa reittisuunnittelussa on tutkittu erilaisia reittivaihtoehtoja (VE) voimajohdon toteuttamiseksi ja päädytty tarkastelemaan viittä eri linjausta, joista yksi toteutetaan. Hankkeen toteuttamatta jättäminen (niin sanottu ”nollavaihtoehto”) ei ole mukana YVA-menettelyn vaihtoehtotarkastelussa, koska hankkeesta vastaavan mukaan sähkönsiirtoa ei voida tulevaisuudessa hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta.

Tarkasteltavien voimajohtoreittien yhteispituus on noin 413 kilometriä ja rakennettavan voimajohtoyhteyden pituus on noin 181–196 kilometriä toteutettavasta vaihtoehdosta riippuen.

YVA-prosessin aikana tarkastellaan vaihtoehtoisten voimajohtoreittien ympäristövaikutuksia, joilla tarkoitetaan suunnitellun voimajohdon aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ympäristöön. Vaikutusten arviointi käsittää hankkeen koko elinkaaren eli voimajohdon rakentamisen, käytön sekä käytöstä poiston (purkaminen) aikaiset vaikutukset.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan hankkeen vaikutuksia kokonaisvaltaisesti ihmisiin, ympäristön laatuun ja tilaan, maankäyttöön ja luonnonvaroihin sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin YVA-lain ja –asetuksen edellyttämässä laajuudessa. Ympäristövaikutusten arvioinnin pääpaino kohdennetaan todennäköisesti merkittävimpiin vaikutuksiin. Arviointi toteutetaan tavalla, jossa kuvataan ympäristövaikutuksen ilmeneminen ja arvioidaan muutoksen suuruutta verrattuna nykytilaan. Vaikutusarvioinnin yhteydessä on laadittu tai laaditaan seuraavat selvitykset:

- liito-orava
- muut luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaiset lajit
- pesimälinnusto
- arvokkaat luontokohteet
- perinneympäristöt
- maisema-analyysit
- havainnekuvat
- arkeloginen inventointi

- sähkö- ja magneettikenttälaskelma

Lisäksi hyödynnetään olemassa olevia selvitysaineistoja ja viranomaisten tietoja.

Voimajohtolinjavaihtoehdot Laukaan kunnan alueella

Vaihtoehdot 1, 2 ja 5 kulkevat Laukaan kunnan itäisellä alueella noin 15,2 km matkan kokonaan uudessa maastokäytävässä. Reitti kulkee Simunan kautta Lankamaalle ylittäen Leivonveden vesialueen noin 300 metrin matkalta. Uusi johtoalue vie pinta-alaa noin 142 ha, josta pääosa on metsätalousmaata. Alueella ei ole voimassa yleis- eikä asemakaavaa.

Voimajohtoreitiltä tai sen läheisyydestä on tunnistettu seuraavat merkittävämät luonto- tai maisemakohteet:

- Natura-alueet
 - o Lankamaan harjualue (FI0900012) sijoittuu noin 50 metrin etäisyydelle voimajohtoalueen reunasta. Alueelle laaditaan hankkeen yhteydessä Natura-arviointi.
 - o Kierälammen kallioid - Pyykkivuori (FI0900105) sijoittuu noin 110 metrin etäisyydelle voimajohtoalueen reunasta.
- Koskiensuojelulla suojellut vesistöt Rautalammin reitti Kuhankosken yläp. vesistöissä (MUU090023)
- Valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma Lankavuori (MOR-Y09-035). Linjaus kulkee noin 1,8 km matkan moreenimuodostumalla.
- Valtakunnallisesti arvokas kallioalue Kukkovuori-Pyykkivuori (KAO090134). Linja kulkee noin 1,4 km matkan kallioalueella.
- Lankamaan pohjavesialue 0941003 (2E-luokka). Linja kulkee pohjavesialueella tai sen muodostumisalueella noin kolmen kilometrin matkan.
- Voimajohtoreitti sivuaa Lankamaan maakunnallisesti arvokasta maisema- aluetta
- Lähin maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristökohte sijoittuu noin 2,6 km etäisyydelle voimajohtoreitistä.

Näiden lisäksi voimajohtoreitiltä tai sen läheisyydestä on tunnistettu vuonna 2025 suoritetuissa luontoselvityksissä muita arvokkaita luontokohteita. Laukaassa johtoalueelta on havaittu kahdeksan arvokasta luontokohteita (Hanhivuoren räme, kalliometsät ja arokosteikko, Kankaanpään ja Ukonniityn purot, Pesäviidankorven, Rasiahonpellon sekä Kallioniemen norot. Muut Laukaassa havaitut arvokkaat luontokohteet sijoittuvat johtoalueen ulkopuolelle (tarkasteltu vyöhyke 300 m johtoalueen reunasta).

Voimalinjan läheisyyteen sijoittuu myös asutusta. Alle 100 metrin päähän voimajohtoreitin keskilinjasta sijoittuu kaksi loma-asuntoa ja yksi vakituinen asuinrakennus. Alle 300 metrin päähän keskilinjasta sijoittuu kahdeksan loma-asuntoa ja kymmenen vakituista asuinrakennusta. Voimalinjan läheisyyteen ei sijoitu herkkien väestöryhmien kohteita (päiväkodit, koulut ja vanhainkodit).

Voimajohtolinjavaihtoehdot Hankasalmen kunnan alueella

Kaikki vaihtoehdot (1-5) kulkevat Hankasalmen kunnan alueella. Vaihtoehdoissa 1, 2 ja 5 voimajohto kulkee kunnan läntisessä osassa 20,4 km matkan Mäyrämäeltä Niemisjärven pohjoispuolen kautta Kangasniemelle. Näissä vaihtoehdoissa linja kulkee 19 km nykyisen voimajohdon rinnalla, jolloin kokonaan uutta maastokäytävää on noin 1,4 km. Kokonaan uuden maastokäytävän osuus alkaa Laukaan ja Hankasalmen rajalta ja sijoittuu lähelle Pyykkivuorta. Levennettävä ja uusi johtoalue vievät pinta-alaa noin 136,8 ha. Vaihtoehdoissa 3 ja 4 voimajohto sijoittuu 3,4 km pituiseen kokonaan uuteen

maastokäytävään, joka kulkee Murtoisten ja Pienimäen pohjoispuolen kautta. Kyseinen johtoalue vie noin 32,3 ha pinta-alaa. Vaihtoehtoissa 1, 2 ja 5 voimajohtoreitti sijoittuu Kynsiveden rantaosayleiskaavan alueelle, jossa on M (maa- ja metsätalousalue)-merkintä. Vaihtoehtojen 3 ja 4 alueella ei ole asema- tai yleiskaavaa.

Voimajohtoreiteiltä tai niiden läheisyydestä on tunnistettu vuonna 2025 suoritetuissa luontoselvityksissä arvokkaita luontokohteita. Vaihtoehtojen 1, 2 ja 5 osalta (läntinen reitti) johtoalueelta on havaittu neljä arvokasta luontokohdetta, joista kolme sijoittuu kokonaisuudessaan olemassa olevalle johtoalueelle (Iso-Ahvenisen rantaluhta, Tarhasuon isovarpuräme, Tollonoja, Läyniönlampi). Vaihtoehtojen 3 ja 4 osalta uudelta johtoalueelta on havaittu kaksi arvokasta luontokohdetta (Rajaoja ja Tuomaalan liito-oravan elinympäristö). Muut Hankasalmella havaitut arvokkaat luontokohteet sijoittuvat johtoalueen ulkopuolelle (tarkasteltu vyöhyke 300 m johtoalueen reunasta).

Lisäksi voimajohtoreitin läheisyydestä on tunnistettu kulttuuriympäristön kohteita seuraavasti: Voimajohtoreitti (VE 1, 2 ja 5) sijoittuu noin 0,7 km etäisyydelle Pienmäen talonpoikaistalo-kohteesta (valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, RKY2009). Lähin maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristökohde sijoittuu noin 1,3 km (VE 3 ja 4) tai 1,9 km etäisyydelle (VE 1, 2 ja 5) voimajohtoreiteistä.

Voimalinjan läheisyyteen sijoittuu myös asutusta. Alle 100 metrin päähän voimajohtoreitin keskilinjasta sijoittuu kuusi vakituista asuinrakennusta. Alle 300 metrin päähän keskilinjasta sijoittuu kymmenen loma-asuntoa ja 36 vakituista asuinrakennusta. Näistä suurin osa sijoittuu VE 1, 2 ja 5 alueelle.

Voimajohtolinjavaihtoehdot Konneveden kunnan alueella

Vaihtoehdot 1, 2 ja 5 kulkevat Konneveden kunnan läpi noin 40 kilometrin matkan suurimmilta osin (n. 27 km) uudessa maastokäytävässä. Reitti kulkee Hänniskylästä Istunmäkeen ohittaen Konneveden keskustan sen pohjoispuolelta noin kahden kilometrin etäisyydeltä. Uusi johtoalue vie pinta-alaa noin 348 ha. Reitti sijoittuu Pohjois-Konneveden, Pukaranjärven, Koskireitin, Keitelejärven ja kunnan pohjoisosien rantaosayleiskaava-alueille.

Voimajohtoreitti ei kulje pohjavesialueella.

Voimalinjan läheisyyteen sijoittuu myös asutusta. Alle 100 metrin päähän voimajohtoreitin keskilinjasta sijoittuu 5 vakituista asuinrakennusta. Alle 300 metrin päähän keskilinjasta sijoittuu 15 loma-asuntoa ja 53 vakituista asuinrakennusta. Voimalinjan läheisyyteen ei sijoitu herkkien väestöryhmien kohteita (päiväkodit, koulut ja vanhainkodit).

Esittelijä

Vs. ympäristötoimenjohtaja Pälvi Pöyhönen

Valmistelija

ympäristöterveystarkastaja Maria Hämäläinen p. 050 365 1979,
vs. ympäristötarkastaja Nenna Ahonen p. 050 573 1168,
rakennustarkastaja Jari Vuopio, rakennusvalvonta, p. 040 620 3210